

- ሙሴ እስራኤላውያንን ከፈርዖን እጅ ለማዳን ሞከረ ነገር ግን አልቻለም።

- እስራኤላውያንን ከፈርዖን እጅ ማዳን የቻለው ማን ነው?

- እግዚአብሔር።

- ሰዎችን ከሰይጣን እጅ ማዳን የሚችለው ማን ነው?

- እግዚአብሔር።

- እስራኤላውያን የፈርዖን ምርኮኞች እንደ ነበሩ ሁሉ ሁሉም ሰዎች የሰይጣን ምርኮኞች ናቸው።

- እስራኤላውያን ከፈርዖን እጅ ራሳቸውን ማዳን እንዳልቻሉ ሁሉ ሁሉም ሰዎች ከሰይጣን እጅ ራሳቸውን ማዳን አይችሉም።

- ሙሴ እስራኤላውያንን ከፈርዖን እጅ ማዳን እንዳልቻለ ሁሉ ማንም ሰው እኛን ከሰይጣን እጅ ማዳን አይችልም።

- እግዚአብሔር ብቻ እስራኤላውያንን ከፈርዖን እጅ እንዳዳነ ሁሉ ሁሉንም ሰው ከሰይጣን እጅ ማዳን የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

- በሚቀጥለው ትምህርት ስለ ሙሴ የበለጠ እንማራለን።

1. ለፈርዖን ሕልም ያሳየው ማን ነበር?

ሀ- እግዚአብሔር።

2. እግዚአብሔር ለፈርዖን ያሳየው የመጀመሪያው ሕልም ምን ነበረ?

ሀ- ሰባት የከሱ ላሞች ሰባት ወፋፍራም ላሞችን ሲውጡአቸው ተመለከተ።

3. እግዚአብሔር ለፈርዖን ያሳየው ሁለተኛው ሕልም ምን ነበር?

ሀ- ሰባት ቀጫጭን የእሸት ዘለላዎች ሰባት ወፋፍራም የእሸት ዘለላዎችን ሲውጡአቸው ተመለከተ።

4. የፈርዖንን የሕልም ፍቺ ለዮሴፍ የሰጠው ማን ነበር?

ሀ- እግዚአብሔር።

5. ሁለቱም የፈርዖን ሕልሞች ፍቺ ምንድን ነበር?

ሀ- ሰባቱ የጥጋብ ዓመታት በቀጣዮቹ ሰባት የድርቅ ዓመታት እንደሚዋጡ ተመለከተ።

6. እግዚአብሔር ዮሴፍ ትንሽ ልጅ ሳለ ያሳየውን ሕልሞች እንዴት ፈጸማቸው?

ሀ- እግዚአብሔር ዮሴፍን በግብፅ ሁሉ ላይ ንጉሥ አደረገው።

7. ያዕቆብ ቤተሰቡን ሁሉ ይዞ ወደ ግብጽ የሄደው ለምንድን ነው?

ሀ- ዮሴፍ በግብፅ ይኖር ስለነበር።

ለ- በግብጽ ብዙ እህል ስለነበር።

- ያዕቆብ ወንዶች ልጆችና መላው ቤተሰቦቻቸው ወደ ግብጽ ሲጓዙ ቁጥራቸው ሰባ ነበር።

ዘጸአት 1:1-5

1- ቤተ ሰቦቻቸውን ይዘው ከያዕቆብ ጋር ወደ ግብጽ የሄዱት የእስራኤል ልጆች ስሞች እነዚህ ናቸው።

2- ሮቤል፣ ስምዖን፣ ሌዊ፣ ይሁዳ፣

3- ይሳኮር፣ ዛብሎን፣ ብንያም፤

4- ዳን፣ ንፍታሌም፣ ጋድና አሴር።

5- የያዕቆብ ዘር ጠቅላላ ብዛት ሰባ ሲሆን፤ ዮሴፍ ግን ቀደም ብሎ ግብፅ ነበር።

- እግዚአብሔር ለያዕቆብ የሰጠው አዲስ ስም ማን ነበር?

- እስራኤል።

- የአብርሃም የይስሐቅና የያዕቆብ ዘሮች ሁሉም እስራኤል ወይም እስራኤላውያን ተባሉ።

- ያዕቆብ ልጁ ዮሴፍና ወንድሞቹ እንዲሁም መላው ቤተሰቦቻቸው ለብዙ ዓመታት በግብፅ ኖሩ።

- የራብ ዘመን ካበቃ በኋላ ዮሴፍና ወንድሞቹ በግብፅ መኖር ቀጠሉ።

- አባታቸው ያዕቆብ ከሞተ በኋላም ዮሴፍና ወንድሞቹ በግብፅ መኖር ቀጠሉ።

ሲጣሉ አየ፤ ጥፋተኛውን፣ «የገዛ ወገንህን የምትመታው ለምንድን ነው?» አለው።

14- ሰውየውም፣ «አንተን በእኛ ላይ ገዥና ዳኛ ማን አደረገህ? ግብፃዊውን እንደ ገደልኸው እኔንም ልትገድለኝ ትፈልጋለህ?» አለው። ሙሴም፣ «ለካስ ያደረግሁት ነገር ታውቆአል» በማለት ፈራ።

- እስራኤላውያን ራሳቸውን ከፈርዖን እጅ ማዳን ችለው ነበር?

- አልቻሉም።

- ሙሴ እስራኤላውያንን ከፈርዖን እጅ ለማዳን በመሞከር አንድ ግብፃዊ ገደለ።

- ነገር ግን ፈርዖን ሙሴ አንድ ግብፃዊ መግደሉን ደርሶበታል።

- ፈርዖን ምን አደረገ?

ዘጸአት 2:15

15- ፈርዖን ይህን በሰማ ጊዜ፣ ሙሴን ሊገድለው ፈለገ፤ ሙሴ ግን ከፈርዖን ሸሽቶ ወደ ምድያም ሄደ።

- ፈርዖን ሙሴ አንድ ግብፃዊ መግደሉን ደርሶበታል።

- ስለዚህ ፈርዖን ሙሴን ሊገድለው ፈለገ።

- ሙሴ ፈራ ሸሸም።

- ሙሴ ወደ ምድያም አገር ኮበለለ።

- ሙሴ እስራኤላውያንን ከፈርዖን እጅ ማዳን ችሎ ነበር?

- አልቻለም።

- ሰው የእግዚአብሔርን ሥራ ሊያስቆም ይችላል?
- አይችልም።

- አጋንንት የእግዚአብሔርን ሥራ ሊያስቆም ይችላል?
- አይችልም።

- ሰይጣን የእግዚአብሔርን ሥራ ሊያስቆም ይችላል?
- አይችልም።

- እግዚአብሔር ሁሉን ቻይ ነው።

- እግዚአብሔር እስራኤልን ጠበቀ እንዲሁም በእርሱ የሚያምኑትን ሁሉ ይጠብቃቸዋል።

- ሙሴ በፈርዖን ቤት ውስጥ አደገ አድጎም ትልቅ ሰው ሆነ።

- አንድ ቀን ሙሴ እስራኤላውያን በባርነት ምን ያህል በመሠቃየት ላይ እንዳሉ ለመመልከት ወጣ።

ዘጸአት 2:11-14

11- ሙሴ ካደገ በኋላ፣ አንድ ቀን፣ ወገኖቹ ወደሚገኙበት ስፍራ ወጣ፤ በዚያም ተገድደው ከባድ ሥራ ሲሠሩ ተመለከተ። ዕብራዊ ወገኑንም አንድ ግብፃዊ ሲደበድበው አየ።

12- ሙሴም አካባቢውን ቃኝቶ ማንም አለመኖሩን ካረጋገጠ በኋላ፣ ግብፃዊውን ገድሎ አሸዋ ውስጥ ደበቀው።

13- በማግሥቱም በወጣ ጊዜ ሁለት ዕብራውያን እርስ በርሳቸው

- በኋላም የሴፍና ወንድሞቹ ሞቱ እስራኤላውያንም በግብፅ መኖራቸውን ቀጠሉ።

ዘጸአት 1:6

6- ከጊዜ በኋላ የሴፍና ወንድሞቹ፣ ያም ትውልድ በሙሉ ሞቱ።

- እስራኤላውያን ወደ ከነዓን ምድር ሳይመለሱ ለብዙ ዓመታት በግብፅ በመቆየታቸው፣ ብዙ ሕዝብ ሆኑ።

ዘጸአት 1:7

7- ይሁን እንጂ እስራኤላውያን እየተዋለዱ በዙ፤ ቁጥራቸው እጅግ ከመጨመሩም የተነሣ የግብፅን ምድር ሞሏት።

- ከብዙ ዓመታት በኋላ የግብፅ ንጉሥ ፈርዖን ሞተ።

- ከዚያም ሌላ ፈርዖን በእርሱ ምትክ ነገሠ።

- አዲሱ ንጉስ እንደ ቀድሞው ደግ አልነበረም።

- አዲሱ ንጉስ በጣም ክፉ ሰው ነበረ።

ዘጸአት 1:8-11

8- በግብጽም፣ ስለ የሴፍ የማያውቅ አዲስ ንጉሥ ነገሠ።

9- እርሱም ሕዝቡን እንዲህ አላቸው፤ «እነሆ፤ እስራኤላውያን በቁጥር በልጠውናል፤ ከእኛም ይልቅ እየበረቱ ነው።»

10- ቁጥራቸው እንዳይጨምር፣ ጦርነት ቢነሣ፣ ከጠላቶቻችን ጋር አብረው እንዳይወጉንና ከምድራቱም ኮብልለው እንዳይሄዱ ዘዴ እንፈልግ።

11- ስለዚህ እያስጨነቁ የግዳጅ ሥራ የሚያሠሯቸውን አሠሪ አለቆች ሾሙባቸው። እስራኤላውያንም ፊቶምና ራምሴ የተባሉ ንብረት ማከማቻ ከተሞችን ለፈርዖን ሠሩለት።

- አዲሱ ንጉስ በእስራኤላውያን ላይ ምን አደረገባቸው?
- እስራኤላውያንን በሙሉ ባሪያዎች አደረጋቸው።
- ፈርዖን እስራኤላውያንን ባሪያዎች ያደረጋቸው ለምን ነበር?
- እስራኤላውያን አገሩን እንዳይወርሱ ስለፈራ ነበር።
- ፈርዖን እስራኤላውያን አገሩን እንዳይወርሱ የፈራው ለምን ነበር?
- እስራኤላውያን እጅግ በዝተው ስለነበር ነው።
- ፈርዖን እስራኤላውያንን ባሪያዎች እንዲያደርጋቸው የመራው ማን ነበር?
- ሰይጣን።
- ሰይጣን እስራኤላውያንን ለማጥፋት የፈለገው ለምን ነበር?
- እግዚአብሔር አዳኝ ከእስራኤላውያን ዘር እንደሚልክ ያውቅ ስለነበር ነው።
- ሰይጣን እግዚአብሔርን ይጠላል።
- ሰይጣን ሰዎችን ሁሉ ይጠላል።
- ሰይጣን እግዚአብሔር ከእስራኤል ዘር አዳኝ እንዲልክ አልፈለገም።

ጠራቸው።

- እግዚአብሔር የክፉውን የፈርዖን ሴት ልጅ ሙሴን ከሞት እንድትታደገው አደረገ።
- እግዚአብሔር የክፉውን የፈርዖን ሴት ልጅ ሙሴን እንድትሳድገው አደረገ።
- ሙሴም ከክፉው ፈርዖንና ከሴት ልጁ ጋር ኖረ።
- እግዚአብሔር የፈርዖን ሴት ልጅ ሙሴን እንድትሳድገው ለምን አደረገ?
- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን በሙሴ መሪነት ከግብፅ ለማወጣት ዐቅዶ ስለነበር ነው።
- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን በሙሴ መሪነት ከግብፅ ባርነት ለማወጣት ዐቅዶ ስለነበር ነው።
- እግዚአብሔር ሙሴ በፈርዖን ቤት ምንም ጉዳት እንደማያገኘው ያውቃል።
- እግዚአብሔር ሙሴ በፈርዖን ቤት መጻፍና ማንበብ እንደሚማር ያውቃል።
- እግዚአብሔር ሙሴ በፈርዖን ቤት እስራኤላውያንን ለመምራት የሚያስፈልጉትን ብዙ ነገሮች እንደሚማር ያውቃል።
- ፈርዖን እስራኤላውያንን ሊያጠፋ ፈለገ እግዚአብሔር ግን ጠበቃቸው።
- ሰይጣንና አጋንንቱ ደግሞ እስራኤላውያንን ሊያጠፉ ፈለጉ እግዚአብሔር ግን ጠበቃቸው።

ቅርጫቱን ዐባይ ወንዝ ዳር ቁጤማ መካከል አስቀመጠችው።

4- የሕፃኑም እኅት የሚደርስበትን ነገር ለማወቅ ራቅ ብላ ቆማ ታይ ነበር።

- የሙሴ አባትና እናት በእግዚአብሔር አመኑ።
- የሙሴ አባትና እናት እግዚአብሔር ሕፃኑን እንደሚጠብቀው አመኑ።
- ስለዚህ እግዚአብሔር ሕፃኑ ሙሴን በቅርጫት አድርገው በዓባይ ወንዝ ላይ እንዲያስቀምጡ ጥበብ ሰጣቸው።
- እግዚአብሔር ልጃቸውን ሙሴን ጠብቆታል?

ዘጸአት 2:5-10

5- በዚህ ጊዜ የፈርዖን ልጅ ልትታጠብ ወደ ዐባይ ወንዝ ወረደች። በምትታጠብበትም ጊዜ ደንገጥሮቿ በወንዙ ዳር ወዲያና ወዲህ ይሉ ነበር። በቁጤማውም መካከል የተቀመጠ ቅርጫት አይታ ከደንገጥሮቿ አንዱን እንድታመጣው ላከቻት።

6- ቅርጫቱን ስትከፍተው ሕፃኑን በውስጡ አየች፤ ያለቅስ ስለ ነበረም አዘነችለትና፤ «ከዕብራውያን ሕፃናት አንዱ መሆን አለበት» አለች።

7- የሕፃኑ እኅት ለፈርዖን ልጅ፤ «ሕፃኑን እያጠባች የምታሳድግልኸ ከዕብራውያን ሴቶች መካከል ሞግዚት ላምጣልኸ?» አለቻት።

8- የፈርዖንም ልጅ፤ «መልካም፤ ሂጂ» አለቻት። ልጅቱም ሄዳ የሕፃኑን እናት ይዛ መጣች።

9- የፈርዖን ልጅ ሴቲቱን «ይህን ሕፃን ወስደኸ እያጠባኸ አሳድጊልኝ፤ ደመወዝ እከፍልሻለሁ» አለቻት። ሴትዮቹም ሕፃኑን ወስዳ አሳደገችው።

10- ሕፃኑም ባደገ ጊዜ፤ ወደ ፈርዖን ልጅ አመጣችው። ልጇም ሆነ፤ እርሷም፤ «ከውኃ አውጥቼዋለሁና» ስትል ስሙን ሙሴ ብላ

- ሰይጣን አዳኝ መጥቶ ሰዎችን እንዲያድን አልፈለገም።

- ሰይጣን ሁላችሁንም ይጠላል።

- ሰይጣን የእግዚአብሔርን ቃል እንድትሰሙ አይፈልግም።

- ሰይጣን ሁላችሁም ወደ ዘላለሙ የእሳት ባሕር እንድትጣሉ ይፈልጋል።

- ሰይጣን እስራኤልን ሊያጠፋ ቢፈልግም እንኳ እግዚአብሔር ጠበቃቸው።

- ሰይጣን እስራኤልን ሊያጠፋ ቢፈልግም እንኳ እግዚአብሔር ባረካቸው።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን የባረካቸው ለምን ነበር?

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ስለሚወዳቸው ነው።

- እግዚአብሔር ለአብርሃም ለይስሐቅና ለያዕቆብ የገባውን ቃል የማያጥፍ ስለሆነ ነው።

ዘጸአት 1:12-14

12- ነገር ግን ባስጨነቋቸው መጠን፤ የእስራኤላውያን ቁጥር በዛ፤ በምድራቱም እየተስፋፉ ሄዱ፤ ከዚህም የተነሣ ግብፃውያኑ እስራኤላውያንን እጅግ ፈሯቸው፤

13- ጭካኔ በተሞላበት ሁኔታም ያሠሯቸው ጀመር።

14- ጭቃ በማስቦካት፤ ጡብ በማሠራትና በእርሻም ሁሉ እያስጨነቁ ከባድ ሥራ እንዲሠሩ በማድረግ ሕይወታቸውን አስመረሩ፤ ግብፃውያኑ በሚያሠሯቸው ከባድ ሥራ ሁሉ ፈጽሞ አይራሩላቸውም ነበር።

- ምንም እንኳን ፈርዖን እስራኤላውያንን የበለጠ ቢያስጨንቃቸውም እግዚአብሔር እስራኤላውያንን የበለጠ ባረካቸው።

- ከዚያም አንድ ቀን ሰይጣን ለፈርዖን ሌላ ክፉ አሳብ አቀበለው።

ዘጸአት 1: 15-22

15- የግብፅ ንጉሥ ሲፓራና ፉሐ የተባሉትን ዕብራውያን ሴቶች አዋላጆች እንዲህ አላቸው፤

16- «የዕብራውያንን ሴቶች በማማጫው ድንጋይ ላይ በምታዋልዱበት ጊዜ የሚወለደው ሕፃን ወንድ ከሆነ፣ ግደሉት፤ ሴት ከሆነች ግን፣ በሕይወት ትኑር።

17- አዋላጆቹ ግን እግዚአብሔርን ስለ ፈሩ የግብፅ ንጉሥ ያዘዛቸውን አልፈጸሙም፤ ወንዶቹን ልጆች በሕይወት እንዲኖሩ ተወክለው።

18- ንጉሡም አዋላጆቹን ጠርቶ «ለምንድን ነው ወንዶቹን ልጆች በሕይወት እንዲኖሩ የተዋችኋቸው?» አላቸው።

19- እነርሱም፣ «የዕብራውያን ሴቶች እንደ ግብፃውያን ሴቶች አይደሉም፤ ብርቱዎች ስለ ሆኑ አዋላጆች ከመድረሳቸው በፊት ይወልዳሉ» ሲሉ ለፈርዖን መለሱለት።

20- ከዚህ የተነሣ እግዚአብሔር ለአዋላጆቹ መልካም ሆነላቸው፤ ሕዝቡም በቁጥር እየበዛና እያየለ ሄደ።

21- አዋላጆቹም እግዚአብሔርን በመፍራታቸው፣ ቤተ ሰብ ሰጣቸው።

22- ፈርዖንም፣ «የሚወለደውን ወንድ ልጅ ሁሉ ዐባይ ወንዝ ጣሉት። ሴት ልጅ ሁሉ ግን በሕይወት ትኑር» ሲል ሕዝቡን አዘዘ።

- ሰይጣን ለፈርዖን ያቀበለው ሌላው ክፉ አሳብ ምን ነበር?

- ሰይጣን ለፈርዖን ያቀበለው ሌላው ክፉ አሳብ የእስራኤል ወንድ ሕፃናት መገደል አለባቸው የሚል ነበር።

- እግዚአብሔር ሰይጣን እስራኤላውያንን ሊያጠፋ ማቀዱን ያውቅ ነበር? - አዎን።

- እግዚአብሔር ሰይጣን እስራኤላውያንን እንዲያጠፋ ፈቀደለት? - አልፈቀደለትም።

- እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ጠበቃቸው።

- እግዚአብሔርም እስራኤላውያንን ከግብጽ ምድር ለማውጣትና ወደ ከነዓን ምድር ለመመለስ አቀደ።

- እግዚአብሔር ሙሴ በተባለ ሰው መሪነት እስራኤላውያንን ከግብፅ አውጥቶ ወደ ከነዓን ለመመለስ ዐቀደ።

- የሙሴ ታሪክ ይህ ነው።

ዘጸአት 2: 1-4

1- በዚያን ጊዜ ከሌዊ ነገድ የሆነ አንድ ሰው አንዲት ሌዊዊት ሴት አገባ።

2- እርሷም ፀንሳ ወንድ ልጅ ወለደች፤ ሕፃኑ መልክ መልካም መሆኑን ባየች ጊዜ፣ ሦስት ወር ሸሸገችው።

3- ከዚያ በላይ ልትሸሸገው ባልቻለች ጊዜ ግን፣ የደንገል ቅርጫት ወስዳ፣ በዝፍትና በቅጥራን ለቀለቀችው፤ ሕፃኑንም በውስጡ አስተኝታ